

Preek over Johannes 11: 17-44 (met name vs. 25,26)

Broeders en zusters,

Op deze 1^e paasdag wil ik graag stil staan bij die overbekende woorden van de Here Jezus: *ik ben de opstanding en het leven; wie in Mij gelooft zal leven, ook al is hij gestorven, en een ieder die leeft en in Mij gelooft, zal in eeuwigheid niet sterven; gelooft gij dat?*

Geloof je dat? Die vraag stelt Jezus in ons tekstgedeelte heel indringend aan Martha: *Martha, geloof je dat?* Nu heb ik wel vaker vertelt in een preek dat ons nederlandse woordje geloven zoiets betekent als 'voor waar aannemen'. Geloof je dat het waar is. Maar het bijbelse woord voor geloven gaat dieper. Natuurlijk, het betekent ook 'voor waar aannemen' maar vooral 'vertrouwen'. Die vraag 'geloof je dat?' is dus een vraag van Jezus om vertrouwen. *Martha, vertrouw je er op?* Vertrouw je erop dat Lazarus, zal leven, ook al is hij gestorven? Die vraag komt vanavond ook naar ons toe. Vertrouw je er op dat jouw gestorven geliefden, die in de Here gestorven zijn, zullen leven?

We hebben net gelezen uit Johannes 11. Maar in de voorgaande hoofdstukken valt te lezen dat Jezus in Jeruzalem te maken heeft gehad met tegenstand van de Joodse leiders. Zelfs zo dat men het voornemen had om Jezus te stenigen. Kijkt u maar in 10:31: *de Joden droegen weder stenen aan om Hem te stenigen. Ze droegen weder stenen aan....dus niet voor het eerst.* Vandaar dat Jezus wegtrok uit de omgeving van Jeruzalem en Hij vertrok naar de plaats waar Johannes de eerste maal doopte. Daar bleef Hij. (10:40) Die plaats waar Johannes voor het eerst doopte heette Betanië. Dat kunt u nalezen in Johannes 1:28. *Dit geschiedde te Betanië over de Jordaan, waar Johannes doopte.* Het verwarrende is nu dat de geschiedenis van vandaag ook plaatsvindt in een dorp dat Betanië heet. Maar dit dorp Betanië ligt volgens vers 11:18 niet bij de Jordaan, maar vijftien stadiën van Jeruzalem verwijderd. Dat is drie kilometer. Een wandelingetje van een half uur.

Toen Jezus dus het bericht ontving over de ziekte van Lazarus was hij in het Overjordaanse Betanië, drie dagreizen verwijderd van dat andere dorpje Betanië vlakbij Jeruzalem. Vandaar ook dat het mogelijk was dat Lazarus al vier dagen in het graf lag toen Jezus arriveerde. Jezus heeft twee dagen gewacht met op reis gaan.

Waarschijnlijk is Lazarus na één dag overleden en begraven. De volgende dag ging Jezus op reis en daarna moest hij nog drie dagen lopen. Toen Jezus aankwam lag Lazarus al vier dagen in het graf.

Martha en Maria hadden aan belangstelling niet te klagen na het overlijden van hun geliefde broer. Vele Joden uit de stad Jeruzalem waren naar hen toegekomen om te condoleren en zodoende hun medeleven te tonen. Je kon zelfs klaagvrouwen en fluitspelers inhuren om met de verwanten mee te huilen en te klagen. Zo ging dat in die tijd en ook nu zie je op t.v. nog wel eens dat begrafenissen in Arabische landen in onze ogen met veel misbaar gepaard gaan. Hoewel de vorm wel zal afwijken van onze gewoonten is het toch een goede zaak dat er mensen zijn die meeleven. Juist dan, als je getroffen bent door fel verdriet, heb je je medemens zo nodig. Gedeelde smart is halve smart. En zo zullen ook Martha en Maria ongetwijfeld troost hebben gezocht bij hun verwanten. Ongetwijfeld hebben ze het onderling wel besproken: was de Here Jezus er nu maar geweest, dan zou Lazarus niet gestorven zijn. Dat blijkt ook wel als de zusters Jezus ontmoeten. Ze spreken los van elkaar dezelfde woorden: *Here, indien Gij hier geweest waart, zou mijn broeder niet gestorven zijn* (vs. 21, vs. 32). Een herkenbaar beeld vindt u niet? Als wij geconfronteerd worden met ziekte kunnen we ook zo intens bidden om de aanwezigheid van de Here Jezus. Oh, grijpt Hij nu maar in, dan wordt alles anders. En als wij geconfronteerd worden met een plotseling overlijden dan kan die vraag ook maar zo bij ons opkomen: waarom moest het nu zo gaan? Kon dat niet anders? Voor God toch een kleinigheid om in te grijpen. Maar het gebeurt niet. En nu zitten we met lege handen. De dood lijkt het weer gewonnen te hebben van het leven. Zo hebben Martha en Maria daar ook gezeten. Toen Lazarus nog leefde hadden ze er het volste vertrouwen in gehad. Jezus zou hem wel weer beter maken. Maar nu, nu Lazarus al vier dagen in het graf is, is er geen hoop meer.

Maar dan hoort Martha dat Jezus in aantocht is. Zonder iets te zeggen tegen haar zuster of de andere gasten gaat ze Jezus tegemoet. Wat opvalt is dat Martha haar verontwaardiging niet verbergt. Het klinkt bijna als een verwijt: *Here, indien Gij hier geweest waart, zou mijn broeder niet gestorven zijn*. Maar Jezus verdedigt zich niet. Hij spreekt Martha ook niet aan op haar verwijt. Ze mag het zeggen. Ze mag klagen. Weet u, dat geldt nu ook voor ons. Wij mogen bij God ook klagen. Wij mogen ook zeggen: *waar was U nou?* Jezus doet dat zelf ook aan het kruis. *Waarom verlaat U*

mij? Boosheid en onmacht zijn normale emoties als we te maken hebben met de dood. Dat neemt de Here Jezus u echt niet kwalijk. Want voor ons geldt hetzelfde als we lezen in vs. 5: Jezus had Martha, haar zuster en Lazarus lief. Jezus hield van deze beide zussen en ook van hun overleden broer. En dat geldt nu ook voor u en mij. Jezus heeft ons lief. Hij houdt van u. En Hij heeft uw overleden geliefde ook lief. Daar hoeven we echt nooit aan te twijfelen. En omdat Hij ons lief heeft mogen we ook bij Hem klagen en zelfs wel eens boos zijn over het onrecht dat ons is overkomen. Ik zie nergens in de bijbel dat we moeten berusten in verdriet. Wel dat we mogen klagen. God heeft zelfs een heel boek Klaagliederen laten opnemen in zijn Woord. Klagen mag. Worstel maar met God, dan worstelt u met de goede!

Jezus geeft Martha een wonderlijk antwoord: Uw broeder zal opstaan. Net alsof zij dat niet weet. Dat weet Martha ook wel. Natuurlijk zal Lazarus weer opstaan op de jongste dag. Dat gelooft ze echt wel. Maar daar wordt het gemis nu niet minder om. Ze moet het nu toch maar zonder haar broer doen. Maar dan spreekt Jezus die wonderlijke woorden: *Ik ben de opstanding en het leven; wie in Mij gelooft zal leven ook al is hij gestorven....*

Ik ben..... In het Johannes Evangelie komen heel veel uitspraken voor die met 'Ik ben' beginnen: Ik ben de weg, de waarheid en het leven, Ik ben het levende water, Ik ben het levende brood, Ik ben de goede herder, Ik ben de deur der schapen. En tegen de Joodse leiders zei Hij zelfs: eer Abraham was, ben ik (8:58). Letterlijk staat er: eer Abraham was, Ik ben! Voor de joden was dat opnieuw een aanleiding om Hem te stenigen. Waarom? Omdat Jezus met al die 'Ik ben' woorden zichzelf gelijk stelt aan God. Ik ben....Ik ben die ik ben, Ik ben er, Ik zal er zijn. Dat is de naam waar God zich mee heeft geopenbaard, JHWH. In feite zegt Jezus hier: beseft je wel dat ik 'Ik Ben' ben. Ik ben de opstanding en het leven. En dat leven is veel en veel sterker dan de dood. Toen Jezus op die Paasmorgen het graf verliet rekende Hij eens en voor altijd af met de dood. Met de opwekking van Lazarus laat Jezus zien dat de dood het gaat afleggen tegen het leven. En voor ons christenen die leven voorbij Pasen, geldt dat de dood een verslagen vijand is! Lazarus is niet dood. Jezus hoeft maar te roepen en Hij komt te voorschijn. Jezus hoeft maar even het gordijn aan de kant te schuiven en hij is er weer. Wie gelooft zal leven. Geloof je dat, Martha? Geloof u dat, lieve broeders en zusters? Daar wil Johannes ons vandaag bij bepalen. Wij willen wel weten hoe dat nou precies geweest is. Waar was Lazarus na

zijn sterven? Was hij in de hemel en moest hij nu weer terugkomen? De bijbel zegt er niets over. Eén ding is zeker, Lazarus had niet een bijna-dood ervaring, Lazarus had een dood-ervaring. Hij was echt overleden. Zijn lichaam was al tot ontbinding overgegaan. Begrijp ik dat? Nee, echt niet. Maar die vraag wordt door Jezus niet gesteld. We hoeven niet alles te begrijpen. De vraag is: geloof je dat? Vertrouw je erop? Voor je geliefden en voor jezelf!

Wie in Mij gelooft zal leven, ook al is hij gestorven. Dat is het eerste wat Jezus zei. Lazarus die gestorven is zal leven. Maar Jezus zegt nog meer. *Een ieder die leeft en in Mij gelooft, zal in eeuwigheid niet sterven.* In het eerste deel gaat het over Lazarus en nu zegt Jezus tegen Martha: *Martha, voor jou die nog leeft geldt dit, jij zult in eeuwigheid niet sterven.* Geloof je dat Martha? En u, broeder, zuster, gelooft u dat? Wij zullen in eeuwigheid niet sterven. Ons sterven is niet meer dan verdwijnen naar de andere kant van het gordijn. Dat was met Lazarus gebeurd. Niet meer niet minder. En begrijp me goed, daarmee wil ik niet ons sterven afzwakken als iets kleins. De dood is niet iets kleins. De dood is een groot vijand van de mens. Dat is zo. Maar tegelijk wil ik zeggen: de dood is de dood niet meer. Sinds Pasen heeft de dood het afgelegd tegen Jezus die zei: *Ik ben het leven. Ik ben sterker dan de dood.*

In onze geschiedenis staan we nog voor Pasen. En we zien dan ook de emoties bij Jezus. Vs. 33: Jezus werd verbolgen in de geest en diep geroerd. Vs. 35: Jezus weende. Vs. 38: Jezus dan, wederom bij Zichzelf verbolgen... Verbolgen betekent zoiets als geprikkeld, geërgerd. Jezus was heilig verontwaardigd dat de dood, de grote vijand van de mens in staat was zoveel pijn en verdriet te doen bij mensen van wie Hij zo intens houdt. Dat raakt Hem. Die tegenstander van de mens, die akelige dood moet verslagen. Ja, die dood zal verslagen gaan worden! Jezus is bijna kortaf: *Waar heb je hem gelegd? Neem de steen weg.* En dan met goddelijk gezag roept Hij het uit: *Lazarus kom naar buiten!* Het staat er zo droog bijna in de tekst. Maar probeert u de stilte eens te voelen na die woorden. De mensen staan om Jezus heen, de ogen gericht op het graf waar zojuist de steen van verwijderd is. En dan verschijnt Lazarus. Hij komt weer tevoorschijn! Hij die gestorven is leeft! Jezus laat zien dat Hij sterker is dan de dood! Lazarus kwam ingezwachteld naar buiten. Handen en voeten gebonden met grafdoeken, en een zweetdoek om zijn gezicht. Gekneld in de banden van de dood. *Maak hem los en laat hem gaan.*

Nogmaals, onze nieuwsgierigheid wordt niet bevredigd. We weten verder niet veel over Lazarus' leven na zijn opstanding. We weten niets over zijn verblijf in het rijk van de dood. Dat is en blijft dus gissen. Blijkbaar staat dit gedeelte ook niet in de bijbel om onze nieuwsgierigheid te bevredigen. Het staat in de bijbel opdat God de eer zou krijgen en, zo zei Jezus dat tegen zijn discipelen, *opdat gij tot geloof komt (15)*. Het ging er om dat de discipelen zouden geloven en die vraag stelt Jezus dan ook aan Martha. *Martha geloof je dat. Geloof je dat Ik de opstanding en het leven ben?*

Dit grote wonder bewerkte inderdaad dat velen tot geloof kwamen in Jezus. In vs. 45 kunt u dat nalezen. Maar er waren er ook die naar de Farizeeën en de overpriesters gingen. Daar werd beraadslaagd hoe Jezus uit de weg geruimd zou kunnen worden. Tijdens die beraadslagingen zei Kajafas de hogepriester: *gij beseft niet dat het in uw belang is, dat één mens sterft voor het volk en niet het hele volk verloren gaat*. Kajafas zal het zelf niet beseft hebben, maar zijn woorden bevatten een diepe, diepe waarheid. Het is in ons belang dat Jezus stierf en dat zodoende niet het hele volk verloren zou gaan.

De opstanding van Lazarus was een indrukwekkende gebeurtenis. Het is nauwelijks in te voelen hoe het is geweest om daar met je neus boven op te staan. Maar toch is het nog maar een voorproefje van de geweldige gebeurtenis op de paasmorgen. Lazarus mocht weer terugkomen in dit leven. Net als het dochtertje van Jaiirus en de jongeman uit Naïn mochten zij terugkomen bij degenen die hen lief waren. Maar zij stonden op met een sterfelijk lichaam. We mogen aannemen dat zij allen later weer zijn gestorven.

Maar Jezus stond op met een verheerlijkt lichaam. Over zijn opstandingslichaam heeft de dood geen macht meer. Het graf kon Hem niet houden. Jezus is de Opstanding en het Leven. Zijn leven is sterker dan de dood. Ik zei het net al, sinds Pasen is de dood de dood niet meer. Sinds de glorieuze overwinning van Jezus is de dood een verslagen vijand. De apostel Paulus schrijft in de 1 Korinthebrief dat de dood is verzwolgen in de overwinning. De Heer is waarlijk opgestaan!

Dat bewerkte onze Heiland op de Paasmorgen. Daar mochten Martha en Maria al een voorproefje van zien. Bij dat graf van Lazarus schoof God even het gordijn aan de kant en Lazarus kwam naar buiten. En straks zal op die grote morgen de Heiland verschijnen en dan zal Hij het weer roepen: kom naar buiten! Vul je naam maar in,

vul de naam van je overleden geliefden maar in. Kom naar buiten! Ik maak je los van de banden van de dood. Voor altijd en eeuwig.

En dan gaat het gordijn definitief aan de kant. Hij zal ze allemaal weten te vinden. Al onze geliefden, groot en klein, oud en jong, ze zullen er weer zijn. Die omstanders bij dat graf van Lazarus zullen diep onder de indruk zijn geweest. Maar dan....daar is geen voorstelling van te maken.....wat geen oog heeft gezien, geen oor gehoord, wat in geen mensenhart is opgekomen. We zullen jubelen, juichen, springen en dansen misschien wel van vreugde....

We zijn er weer, allemaal. Kijk wat een verlossing onze Heiland heeft bewerkt. Geprezen zij zijn grote Naam. Halleluja!

Lieve broeders en zusters, Ik heb niet alle antwoorden, als het gaat over herkenning en zo. Maar Lazarus, het dochttertje van Jaïrus en de jongeman uit Naïn werden teruggegeven aan hun geliefden. Als dat bij het voorproefje al zo was, dan verwacht ik dat straks, als het gordijn definitief aan de kant gaat, ook. Toen Jezus opstond uit het graf was Hij echt Jezus zelf. Hij liet zijn littekens zien, kijk maar voel maar, ik ben het echt.

Ik weet het, er zijn vragen te over. Maria en Martha gingen met hun vragen naar Jezus. En dat mag. De enige juiste plek. Maar Jezus beantwoorde niet hun vragen. Nog niet. Maar Jezus vraagt maar één ding:

Geloof je het? U ook, jij ook, vertrouw je erop?

Geloof je het dat ik de opstanding en het leven ben?

Amen.

G.P. Hartkamp
Wapenveld
april 2012